

استفاده از الگوی باغ‌های ایرانی در طراحی موزه فرش آذربایجان

یگانه دادگر

گروه معماری، دانشکده هنر و معماری، واحد شبستر، دانشگاه آزاد اسلامی، شبستر، ایران.

امیر حق جو*

استادیار گروه معماری، دانشکده هنر و معماری، واحد شبستر، دانشگاه آزاد اسلامی، شبستر، ایران.

چکیده

ایده اصلی این پژوهش، بازشناسی و بازآفرینی کاربردی هنر فرش آذربایجان در جامعه ایرانی با استفاده از ایجاد بستر مناسب جهت فعالیت و ایجاد تعاملات اجتماعی بین اقشار مختلف جامعه و فعالیت‌های فرهنگی و هنری آذربایجان در شهر تبریز می‌باشد؛ فلذا این امر با استفاده از کالبد‌های معماری و فضاهای مناسب برای این کار و همچنین با استفاده از الگوی‌های معماری ایرانی موجود و ایجاد فضاهایی مانند باغ ایرانی که برای ایرانیان در طول تاریخ تداعی کننده پردیس بوده است؛ انجام می‌گردد. از سویی همیشه انسان با هنر و فرهنگ و طبیعت و محیط اطراف خود مانوس بوده و در تاریخ چندین هزار ساله هم این موضوع به وفور مشاهده می‌گردد؛ که انسان در تلاش بوده و هست تا از هنر موجود که نماینگر فرهنگ و همچنین تمدن و تاریخ گذشته وی است حفاظت نموده و به حفظ و اشاعه آن بپردازد؛ موزه‌ها محیط‌هایی زیبا و با نشاط و مفرح برای رفع نیازهای اجتماعی و ایجاد گسترش فرهنگ و فعالیت‌های هنری برای جوامع دیگر و شناساندن آن برای افراد جامعه می‌باشند. و بستر مناسبی برای فعالیت‌های ذکر شده فوق در جامعه را ایجاد کرده و اجازه فعالیت به آن دسته از افراد می‌دهد که در این زمینه و شاخه‌ها فعالیت می‌نمایند. بعد از تجزیه و تحلیل اطلاعات میدانی و مطالعات کتابخانه‌ای، نتایج کاربردی این پژوهش به صورت الگوی طراحی مطلوب برای رفع نیازها و همچنین شناساندن هنر فرش و اهمیت آن به افراد جامعه و جوامع یگردد قالب یک طرح معماری بوسیله نرم افزارهای طراحی ارائه گردیده است.

واژگان کلیدی: موزه فرش، باغ‌های ایرانی، الگوی معماری ایرانی، هنر فرش

امروزه حفظ و نگهداری آثار هنری از جمله آثار دست بافت آذربایجان و هنر فرش به عنوان یکی از مسائل حائز اهمیت در حفظ و ترویج فرهنگ آذربایجان است. که با بررسی مصادیق و مولفه‌های موجود در منطقه این مسئله و مشکل به یک محیط و بستر مناسب دارای شرایط مطلوب جهت حفظ و نگهداری و اشاعه ی هنر فرش آذربایجان و ایران احساس می‌شود. که موزه‌ها به عنوان بهترین بستر ساز برای رفع این نیازها نقش مهمی را ایفا می‌کنند؛ موزه‌ها اماکنی هستند که آثار مهمی را در زمینه‌های تاریخی، فرهنگی، هنری و غیره برای عموم به نمایش می‌گذارند. این مکان‌ها وظیفه نگهداری کامل از این آثار را به عهده دارند. تا این مجموعه‌های هنری برای نسل‌های آینده نیز باقی بماند. طراحی بنایی با معماری خاص و اجرای مناسب منطبق بر سنت الگوی معماری منطقه آذربایجان و نوع فرهنگ آن و هم راستا با بوم و اقلیم آن محیط کمک شایانی به ایجاد بستر مناسب جهت رفع نیازهای هنر فرش بافی می‌نماید.

گونه‌های زیادی از موزه وجود دارد از مجموعه‌های بزرگ در شهرهای بزرگ که انواع مجموعه‌ها را پوشش می‌دهد تا موزه‌های کوچک که یک یا چند دسته خاص را شامل می‌شود. این دسته‌ها شامل هنرهای زیبا، هنر کاربردی، صنایع دستی، باستان‌شناسی، مردم‌شناسی، قوم‌شناسی، تاریخ، تاریخ فرهنگی، تاریخ نظامی، علم، فناوری، موزه کودکان، نقشه، تاریخ طبیعی، سکه‌شناسی، گیاه‌شناسی، علوم طبیعی و تمبرشناسی، کاخ موزه‌ها می‌باشد. هدف موزه‌ها، پژوهش در آثار و شواهد به‌جای‌مانده انسان و محیط زیست او، گردآوری آثار، حفظ و بهره‌وری معنوی و ایجاد ارتباط بین این آثار، به ویژه به نمایش گذاردن آن‌ها به منظور بررسی و بهره معنوی است. هدف اصلی در طراحی این مجموعه استفاده از الگوی معماری ایرانی و همچنین الگوی باغ‌های ایرانی می‌باشد. که این موضوع رابطه تنگاتنگی با هنر فرش بافی دارد. و بهترین راه حل و راهکار برای طراحی و ایجاد موزه فرش به صورت مطلوب و ایده آل می‌باشد. که با این روش می‌توانیم حس دعوت کنندگی و ایجاد فضای جذاب و فضای متفاوت هم از لحاظ معماری و هم از نظر دید بصری و محیطی بسیار زیبا را فراهم سازیم. زیرا ما با این کار (طراحی موزه با الگوی باغ‌های ایرانی) چندین هدف را یکجا دنبال می‌کنیم؛ که موجب حفظ و ترویج فرهنگ و هنر صنایع دستی می‌شود و هم می‌توانیم معماری بومی و ایرانی را بیشتر مورد استفاده قرار بدهیم. و همچنین طراحی و ساخت یه موزه با محیطی همانند باغ‌های ایرانی باعث ایجاد محیط‌های دلنشین و مطلوب برای افراد جامعه و مراجعه کنندگان موزه گردد که این امر سبب آسایش و آرامش درمیان این افراد نیز میگردد. بنابراین هدف ما از طراحی و ایجاد این پروژه ایجاد محیطی مناسب برای موارد ذکر شده فوق می‌باشد که سعی داریم با ارائه این راهکارها و استفاده از معیارهای موجود این کار را انجام دهیم.

امید آن می‌رود با توجه به بازنگری به معماری ایرانی و الگوی معماری ایرانی در طراحی موزه‌ها و محیط‌های حفظ و ترویج آثار هنری و صنایع دستی و نیز گسترش این امر موجب ترویج فرهنگ سازی و حفظ آثار و ارزش‌ها (معماری-آداب و رسوم- فرهنگ- هنر فرش بافی) فراهم شود. همچنین با یکارگیری آموزه‌های معماری سنتی ایران و تلفیق آن با معماری معاصر ساخت موزه‌های مناسب این دوره را افزایش داد. طراحی و ساخت فضاهای مانند موزه‌ها موجب ایجاد راهکارها و سیاست‌هایی در جهت حفظ آداب و سنن و فرهنگ و همچنین هنر موجود یک جامعه می‌شود و بستر فعالیت‌های فرهنگی و هنری اقشار مختلف با فرهنگ بومی آذربایجان را فراهم می‌کند.

قالی کلاسیک ایرانی و انواع آن

آغاز بافت فرش کلاسیک ایرانی به سلسله صفویه بازمی‌گردد و در شهرهایی نظیر تبریز، اصفهان، کاشان، مشهد، کرمان، جوشقان، یزد، استرآباد، هرات، شیروان، قره باغ و گیلان توسعه پیدا کرد و در همین زمان استفاده از طرح‌های ترنج در وسط قالی و لچک‌ها رایج شد. همچنین صادرات فرش ایرانی در زمان فتحعلی شاه و بعد از آن به دست ناصرالدین شاه وسعت گرفت و ایران را تبدیل به بزرگ‌ترین صادر کننده ی فرش دستباف کرد. خانواده حیدریان یکی از قدیمی‌ترین خانواده‌های تولید فرش‌های دستباف است که سابقه آن در تولید فرش دستباف به ۱۲۰ سال می‌رسد.

فرش بختیاری، گونه‌ای قالی ایرانی است که در خطه چهارمحال و بختیاری یافت و تولید می‌شده‌است. در همه ی شهر و روستاهای این استان فرش بافی رایج است این کار از دیر باز به صورت سنتی انجام می‌شده و بیشتر توسط زنان و دختران در خانه انجام می‌شود. فرش بختیاری از دیر باز به خاطر نقش، رنگ و همچنین دوام بالا از محبوبیت خاصی برخوردار بوده‌است.

استان چهارمحال و بختیاری به علت شرایط جغرافیایی خاص خود و قرار گرفتن در منطقه ای کوهستانی و سردسیر، همواره از شرایط مساعدی برای تولید فرش دستباف برخوردار بوده است و تولید فرش نسبت به سایر صنایع دستی از اهمیت بیشتری برخوردار است و قالی عمده ترین صنعت دستی استان چهارمحال و بختیاری است که در درجه اول در روستاها، بعد در بین عشایر اسکان یافته و دست آخر در شهرها رواج کامل دارد. قالی از وسایل لوکس زندگی عشایر محسوب می شود و نشانگر منزلت و تفاخر آنهاست.

مهمترین مناطق قالیبافی در استان چهارمحال و بختیاری عبارتند از: چالستر - سامان - اشگفتک - پیربلوط - ارجنگ - وردنجان - فرخ شهر - بروجن - بلداجی - فرادبند - هیرگان - باباحیدر - اردل و نواحی تابعه آن - شلمزار و همچنین گروه فرش های طایفه اولاد فرش فارس، هنر و صنعت بافندگی فارس در وهله نخست، هنری عشایری و در وهله دوم هنری روستایی است که وابستگی به عشایر دارد. عشایر فارس بویژه قشقاییها و ایل خمسه بیش از دیگر عشایر به این هنر اشتغال دارند و روستائیان که در مسیر این ایل ها زندگی می کنند نیز به کار تولید فرش فارس و سایر دستبافت ها مبادرت می کنند.

طرح های آنها دارای رنگ آمیزی و طراوت خاصی است. البته در سالهای اخیر بافندگان عشایری به بافتن فرش برای فروش و به سلیقه مصرف کنندگان روی آورده اند. لیکن غالباً همان ذهنی بافی و رنگهای مرسوم پیشینیان خود را ادامه می دهند.

این «هنر - صنعت» به طور عمده به دست زنان انجام می شود. به طور کلی تولید دستبافته ها از مرحله ابتدایی تا آخرین مرحله به دست زنان صورت می گیرد. دار قالی ایل قشقایی مانند سایر عشایر افقی است و بافنده برای بافتن بر روی زمین می نشیند. بیشتر دارهای روستایی نیز افقی و گاه عمودی است. علت استفاده عشایر از دار افقی به این دلیل است که با زندگی کوچ نشینی آنها هماهنگی داشته و حمل آن بر پشت چارپایان به سهولت انجام می گیرد. فرش های قشقایی معمولاً به طریق «ذهنی بافی» بافته می شود. این نقشه های ذهنی نوعی بازآفرینی سنتی است که از نسل های پیشین به امروزیان رسیده است. بافندگان ایلی همان نقوش را تکرار می کنند بدون آنکه از نقشه استفاده کنند. از این رو معمولاً هیچ دو فرشی کاملاً و عیناً شبیه یکدیگر نیست. بافندگان تازه کار از سرمشق هایی کمک می گیرند که «حور» نامیده می شود. بافندگان قشقایی این سرمشق ها را که یک یک نقش مایه ها و نگاره های اصلی بر آن بافته شده است. «دستور» می گویند. رنگ قالی های قشقایی کاملاً به سلیقه و خواست بافنده ارتباط دارد.

فرش هریس: گونه ای قالی ایرانی و آذربایجان از صنایع دستی همین خطه است که امروزه و در گذشته تولید می شده است. فرش هریس اثر خطوط شکسته و رنگ و طرح فرش هریس، حکایتی ایست از ورای درخشش صدها نقش و نگار چشم نواز، که بی تابانه حکایت عشق را در محراب هنر نجوا می کند، و هریس آذربایجان، این گهواره قالی بافی، که در هر گوشه ایی از آن، دل عاشق طراح یا سر انگشتان بافنده ایی سبب آفرینش هنر زرین می شود که چشم و دل هر بیننده ایی را ارضا و عاشق خود می کند

رابطه فرش با باغ ایرانی

باغ و فرش ایرانی هر دو نمایشگر یکدیگرند. ارتباط بین این دو در ایران فرهنگ و تاریخ ایران تنها به طرح کلی و نمایش عناصر باغ در آن محدود نمی شود. در نمایش باغ و خلق تصور باغ در فرش، تمامی جزئیات و باغ با بیانی روشن در چارچوب سطح دو بعدی فرش ارائه به تمامی عناصر محرک حواس پنجگانه پرداخته می شود با این دیدگاه در سطور بعدی یک اثر از باغ فرش ها بررسی می شود. تمامی نظام ها و اجزای کالبدی (طبیعی و مصنوع یا انسان ساخت) در طرح این فرش به چشم می خورد. حاشیه فرش (دیوار باغ) محورها/جوی آب/ترنج (کوشک یا آب نما اصلی باغ) کرت بندی ها/ گل ها/ گیاهان/ درختان/ پرندگان/ ماهی ها در قالبی از رنگ و فرم های انتزاعی دیده می شود. در اغلب باغ فرش ها آب درون جوی ها به وسیله بافت خطوط شکسته (گرافیکی)، در حال حرکت نشان داده شده که تداعی کننده حرکت و صدای آب درون باغ است. نقش پرندگان در فرش نیز یادآور آوای خوش درون باغ است. گل ها و گیاهان با تنوع بسیار زیاد در فرش نمایش داده شده که بوی خوش در باغ را تداعی می کند. برخی از گل ها تصویر انتزاعی از گل های واقعی است و برخی نیز تجسمی از گل های خیالی است (شاهچراغی، ۱۳۹۵، ۱۹۱).

باغ های ایرانی

باغ ایرانی پدیده‌ای فرهنگی و تاریخی، کالبدی در ایران زمین است به مجموعه‌ای اطلاق می‌گردد که در آن مجموعه‌ای از گیاهان، آب و بناها در بستر معماری خاصی ترکیب می‌شوند و محیطی ایمن و مطلوب را ایجاد می‌کنند. در دایره المعارف اسلامی در توضیح کلمه‌ی باغ آمده «محوطه‌ای غالباً محصور، ساخته‌ی انسان با بهره‌گیری از گل و گیاه، درخت و آب و بناهای ویژه که بر قواعد هندسی و باورها مبتنی است همچنین باغ ایرانی پیوند فرخنده زیبا و سودمندی است (پیرنیا، ۱۳۵۸، ۹) به بیانی دیگر، باغ ایرانی فضایی است که با ترکیب معمار ساختارهای مصنوعی و طبیعی مانند آب و گیاه و معنایی روایی در خیال پردازانه را مجسم می‌کند (شاه چراغی، ۱۳۹۵، ۴۱).

الگوی جامع باغ ایرانی

کهن الگوی باغ ایرانی در طول تاریخ، از مقیاس معماری تا مقیاس شهری، باز آفرینی شده است. طرح باغ ایرانی در دوره‌های تاریخی گوناگون در شکل کلی خود تحول محسوسی نداشته است و به این دلیل می‌توان گفت که باغ ایرانی یک شیوه است. نه یک گونه، اما در برخی از عناصر و ابنیه متناسب با کارکردهای مورد نظر در آن دوره تغییراتی اندک ایجاد شده که شناخت کارکردهای گوناگون باغ می‌تواند دسته بندی روشنی از آن ارایه نماید. در واقع می‌توان باغ را به عنوان پیوند دهنده محیط مصنوع و طبیعت در ایران متناسب با نوع کارکرد ابنیه‌ای که در آن‌ها استقرار یافته‌اند. عناصر یا طرح ویژه و نیز میزان وسعتشان در دسته بندی مشخصی قرار داد. البته با بررسی متون مختلف آشکار شد که تاکنون معیارهای گوناگونی اساس و پایه دسته بندی باغ‌ها در ایران بوده از جمله: وسعت کارکرد، مشخصات کالبدی زمین محل استقرار باغ، اقلیم، جغرافیای شهر و ناحیه قرارگیری باغ، دوره‌های تاریخی ایران و یا عناصر ویژه‌ای که در باغ وجود داشته است (شاهچراغی، ۱۳۹۵، ۴۷).

بر مبنای پژوهش‌های اخیر الگوی مرجع باغ ایرانی را میتوان نمونه‌ای آغازین (آر که تایپ) دانست که فصل مشترک بین باغ‌های ایرانی بوده و این الگو در قالی‌های ایرانی با طرح باغ ایرانی متبلور شده است. اگر بر اساس رویکردی کورونولوژیک که بر اساس شکل گرفتن مفاهیم و اجزای شکل دهنده باغ مثلی تنظیم شده، عمل کنیم الگوی مرجع باغ ایرانی چنین توصیف می‌شود:

محدوده‌ای مربع یا مستطیل شکل از زمینی نسبتاً وسیع که با دیواری در پیرامون آن محصور است. سطح این محدوده با دو محور (دو جوی) متقاطع عمود بر هم به چهار قسمت مساوی تقسیم می‌شود. آب از فواره واقع در مرکز حوض در محل تقاطع این دو محور فوران کرده و به چهار جوی هدایت میشود. و درختان درون سطوح مربع شکل آبیاری میکند. اصلی ترین بنای باغ (کوشک) در مکان تقاطع دو محور قرار می‌گیرد.

نزدیکترین شکل کالبدی به این توصیف از الگوی مرجع باغ ایرانی، طرح باغ گسترده در ایران است. به دلیل تطبیق طرح گسترده باغ در ایران، این نوع طرح باغ به عنوان باغ ایرانی شناخته می‌شود و تاکنون نیز در تمامی پژوهش‌های انجام شده درباره باغ ایرانی توسط محققان ایرانی، طرح باغ گسترده در معماری گذشته ایران است که نزدیک ترین شکل کالبدی به الگوی مرجع آن را دارد (صادق پور فیروزآبادی، ۱۳۹۰، ۴۲).

نظام ساختار هندسی در باغ ایرانی

ساختار هندسی در باغ ایرانی به سه صورت شکل گرفته است. ایجاد یک محدوده در طول باغ، در نظر گرفتن دو محور عمود بر هم با ایجاد سه کشیدگی موازی و سپس تقسیم باغ به مربع‌های دارای نظم مخصوص.

در معماری ایرانی خود بسندگی و استفاده از مصالح بوم آورد نقش بسزایی دارد به همین دلیل استفاده از نظام ساختاری که در بالا ذکر شد دارای محاسن مختلفی است. اول اینکه استفاده از شیوه‌ی هندسی بالا به پیمایش آسان زمین کمک می‌کند از سوی دیگر این ساختار سهل ترین راه برای شخم زدن زمین در اعصار گذشته بوده و هست و آبرسانی زمین با طی مسافت کمتر و با کمترین مقدار هدر رفتن آب صورت می‌گرفت و همچنین این هندسه ابزاری برای انتزاع و تجدید باورهای فرهنگی دانسته می‌شود.

نظم و ساختار هندسی خاص بکار رفته در باغ‌های ایرانی گسترده‌ای مجازی پدید می‌آورد (به ویژه در مورد باغ‌های مستقل در زمین‌های شیب‌دار- طرح باغ تخت) که براساس خطاهای دید انسان نقاط و اماکن مستقر در محور اصلی باغ را دور یا نزدیک از اندازه واقعی به چشم می‌رساند و هندسه‌ای مفروض بوجود می‌آورد که میان باغ و فضای فلزی بیننده پیوند برقرار می‌کند.

در باغ ایرانی همواره شاهد پدیده انتقال یافتن از فضایی به فضای دیگر هستیم. اساسا یکی از مهمترین ویژگی‌های معماری در باغ ایرانی تلفیق بنا و باغ است و این دو گاه آن چنان به هم آمیخته اند که نمیتوان احساس کرد که کجا باغ خاتمه و کجا آغاز شده، شاید بتوان گفت کوشک درون باغ خود باغی کوچک است. این رابطه و این آمیختگی به وسیله پیوند ارتباط‌های فضایی و ارتباط عناصر تشکیل دهنده باغ صورت می‌پذیرد (دانشدوست، ۱۳۶۳، ۲۲۱). به کارگیری محرک‌های حسی افراد برای ایجاد چنین فضای پیوسته‌ای از جمله کیفیات باغ سازی در باغ ایرانی است.

بناهای باغ در دو اندازه مطرح هستند. مقیاس (بزرگوار) که در فضای اصلی باغ مشارکت دارد. و مقیاس کوچک وار که پیرامون باغ را تعریف میکند... بناهای اصلی و بزرگوار در باغ ایرانی اغلب به زندگی بیرونی اختصاص دارد و بناهای (کوچک وار) مربوط به به زندگی اندرونی به شکل حیاط‌های کوچک و یا اتاق‌هایی در اطراف و مقابل ورودی که معمولا در بال‌های دو طرف بالاخانه قرار می‌گیرد. بناهای کوچک وار نظم فضای اصلی و هندسه باغ را برهم نمی‌زنند... (میرفندرسکی، ۱۳۸۰، ۷). براساس این دسته بندی می‌توان خصوصیات نظام ابنیه در باغ را به طور دقیق تری مورد بررسی قرار داد.

محل استقرار عمارت سر در در طرح باغی گسترده ایرانی. در جداره دیوار بیرونی و مجاورت اصلی ترین راه دسترسی به باغ است. به لحاظ کارکرد محل سکونت نگهبانان. باغبانان. و سایر کارکنان خدماتی باغ بوده است. بناهای سر در، در حقیقت بیرونی باغ با محل پذیرایی باغ محسوب می‌شدند. گاهی هم بجای سر در، یک در معمولی بود اما در مقابلش یک پرس بود یعنی دیواری مشبک که موجب می‌شد داخل باغ از بیرون مستقیما قابل رویت نباشد (پیرنیا، ۱۳۵۸، ۶).

در طرح باغ‌های گسترده ایرانی که کوشک در مرکز باغ ساخته می‌شود، عمارت بالاخانه به صورت مجزا در انتهای محور اصلی قرار می‌گیرد. (از جمله در باغ فین کاشان و یا شاهزاده ماهان) این عمارت معمولا با حریمی مشخص جدا می‌شود و زندگی اندرونی ساکنین در آن جا دارد. این بخش خلوت نیز نامیده می‌شود. مانند خلوت کریمخانی در باغ فین کاشان.

براساس تحقیقات انجام شده و مطالعه اسناد باغ‌های گسترده نمایان شده است که طرح کوشک در باغ گسترده ایرانی براساس، طرح چهار صفا با نقشه مربع، یا هشت ضلعی و نیز طرح‌های هشت بهشت و در موارد اندکی به صورت مدور می‌باشد. معمولا اندازه کوشک‌های باغ بین ۱۲ تا ۲۰ متر بوده و بزرگترین آن‌ها ... به ۲۵ متر هم می‌رسد (پیرنیا، ۱۳۵۸، ۶).

نظام‌های کالبدی باغ ایرانی

کالبد تمامی باغ‌های تاریخی شکل یافته از سه نظام کاشت، آب و بنا (یا استقرار معماری) است که در نظام‌ها متناسب با شرایط اقلیمی و فرهنگی هر سرزمین نسبت به سرزمین دیگر متغییر است. نظام کاشت در باغ‌ها بر دو نوع شکل می‌گیرد. نظام کاشت موازی است که منطقی ترین و اقتصادی ترین شیوهی رشد و پیمایش در فضا است که کمترین مفصل، بیشترین استفاده از هر مفصل و کمترین مسافت طی شده در فضا برخوردار است (دیبا و انصاری، ۱۳۷۴، ۳۶)

این نوع کاشت هم از نظر عملکردی و تأثیر در نظام منظر منظر منتج از نظام کاشت بسیار موثر است زیرا این کاشت موجب می‌شود در اثر گذشت زمان و تا زمانی جایگزینی احتمالی، درختان از بین رفته، شکل کلی باغ از نظر بصری و کیفیت فضائی از بین نرود و ناگهان قسمت اعظمی از باغ خالی از درختان نشود و امکان نوگیری منظم همه درختان فراهم شود (شاهچراغی، ۱۳۹۵، ۶۶).

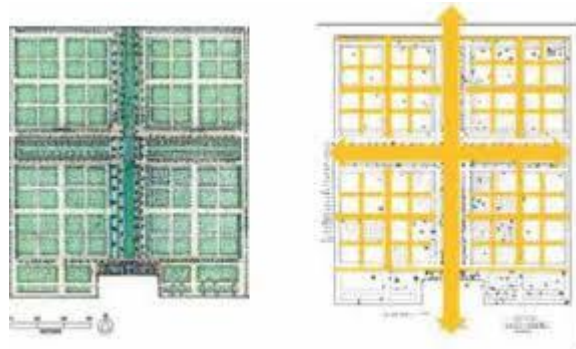
شیوهی دوم کاشت درختان در باغ ایرانی، نظام کاشت پنج نقطه است به این صورت که در هر شکل مربع، چهار درخت در گوشه‌ها و یکی در مرکز کاشته می‌شود.

این شیوه تمامی مشخصات شیوهی اول را داراست با این تفاوت که منظره‌ای انبوه تری از درختان را ایجاد می‌کند و در مناطق کویری مورد استفاده قرار می‌گرفته با فضائی مطبوع و سبز از لحاظ بصری ایجاد می‌کند.

درختان و گیاهان در نظام کاشت باغ ایرانی کارکردهای دیگری نیز دارند که به صورت مختصر به آنها اشاره می شود.

۱. نظام کاشت و نظام منظر

کاشت درختان در راستای محل قرار گیری کوشک به این محل تأکید می کند و بر مسیر اصلی جهت می دهد و در کاشت درختان خزان پذیر تنوع رنگ های زیادی فصول مختلف ایجاد می کند و بر کیفیت بصری تأثیر زیادی می گذارد (شکل ۱).

شکل ۱. نظام کاشت در باغ ایرانی (شاهچراغی، ۱۳۹۴)

۲. نظام کاشت و نظام سایه

نظام سایه اصولاً در اقلیم و زادگاه باغ ایرانی نقش مهم و با معنایی دارد و یکی از اجزای مهم باغ تلقی می شود به این صورت که با کاشت درختان سایه انداز در مسیرهای اصلی و راه های فرعی فضای مطبوعی را ایجاد می کند که این شاخصه در مناطق گرم و خشک اهمیتی دو چندان پیدا می کند.

۳. نظام کاشت و نظام آواها

وجود تنوع در درختان در باغ های ایرانی موجود جلب گونه های گوناگونی از پرندگان و صدای آواز آن ها در باغ می باشد و عبور نسیم از میان درختان گوناگون آواهای مختلفی در قسمت های مختلفی در باغ ایجاد می کند.

۴. نظام کاشت و نظام بویایی

کاشت و پرورش گل های معطر از جمله بهار نارنج، یاس و ... در باغ های ایرانی به پراکندگی رایحه ی خوش در فضای باغ کمک می کند و علاوه بر ایجاد سایه، غبار موجود در هوا را نیز به خود جذب می کند.

۵. نظام کاشت و نظام چشایی

انواع سبزی ها و گیاهان دارویی در باغ های ایرانی علاوه بر مصارف خوراکی مصارف درمانی نیز داشتند و در زندگی روزمره مورد استفاده قرار می گرفتند. در مجموع می توان گفت نظام کاشت در باغ های ایرانی از دیدگاه کالبدی و کاربردی دارای ویژگی های ممتاز زیر است (شاهچراغی، ۱۳۹۵، ۷۳).

- بهترین انطباق با شیوه ی آبیاری در سیستم کشاورزی مرسوم ایران

- اقتصادی ترین شیوه ی رشد و پیمایش در فضا

- ایجاد کیفیت بصری از جمله: دیدرو، محسوس، دید، تراکم مجازی، محسوسیت

- تبلور کالبدی به سه شکل خطی، سطحی و حجمی

- ایجاد نظام منظر ویژه باغ ایرانی

- ایجاد نظام سایه

- تأثیر بر نظام آواها

- ارائه کارکرد هایی چون، تلطیف فضا، جلب پرندگان، معطر کردن فضاو تأثیر برنظام چشایی در باغ.

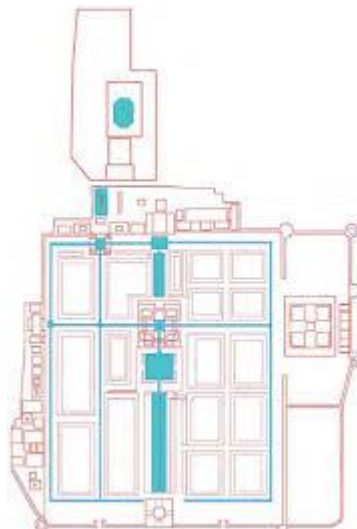
شکل ۲. نمونه نظام کاشت در باغ های ایرانی

۶. نظام آب

آب یکی از عناصر اصلی در باغ ایران است، بدین صورت که به دلیل حضایض آب و هوایی ایران شیوه های علمی و فنی خاصی در باغ های ایرانی برای در گردش بود آب مورد استفاده قرار می گرفت، منابع آب زیر زمینی به وسیله ی قنات به سمت باغ هدایت می وشد و با نظام ویژه ای به صورت متنوع در باغ مورد استفاده قرار می گیرد و نیازهای گوناگون را تأمین می کند.

۷. توصیف شکلی نظام آب

در مجموع نظام شکلی آب یا به صورت های خطی در حول باغ در جریان هستند یا به صورت سطوح قابل انعکاس با اشکال مختلف مربع، مستطیل، چند ضلعی و ۱۲ ضلعی نمایش داده می شوند و یا در باغ های شیب دار با سکوبندی و جریان آب و ریزش آب از سکوئی به سکوی دیگر شکل های عمودی آب به نمایش در می آید و در موارد دیگر با به کارگذاری سنگ های مرمر به صورت سینه کبکی ها، آب دچار جهش و پراکندگی می شود و علاوه بر این آواهای دلپذیری از جریان آب نیز به گوش می رسد (شکل ۳).

شکل ۳. توصیف شکلی نظام آب (شاهچراغی، ۱۳۹۵)

۸. نظام آب و نظام منظر

خاصیت آینه‌ای سطوح آب موجب منعکس شدن پدیده‌های همجوار آن می‌شود و موجب توسعه عمودی و وسعت مجازی در باغ می‌شود. رنگ‌های فیروزه‌ای- سبز ایرانی استفاده شده در آثار هنری و بناها بصورت مجازی رنگی فیروزه‌ای- سبز به آب می‌دهد و موجب زیبایی و القای حسن معنوی در بیننده می‌شود (شکل ۴).

شکل ۴. نظام آب و نظام منظر در باغ ایرانی

۹. نظام آب و نظام آواها

حرکت آب در سطوح و مفروض‌های گوناگون به صورت جوی‌های عریض، جوی‌های باریک، استخرهای بزرگ، حوض‌ها، آب‌گردان‌ها، عبور از روی سینه کفتری‌ها، ریزش از روی سکوها به صورت آبشارهای گوناگون پژواک‌های کم نظیر در باغ پدید می‌آورد (شاهچراغی، ۱۳۹۵، ۷۸).

نظام استقرار ابنیه در باغ ایرانی

نظام استقرار در باغ ایرانی به تمامی عناصر و ابنیه نظم می‌دهد زیرا استوار بر نظام ساختار هندسی است و علاوه بر بمل و نظام‌های کالبدی، دیگر اجزا و عناصر باغ را نیز معین می‌کند.

از مهمترین عناصر باغ دیوار باغ است که در چارچوب کلی باغ است که کارکردی امنیتی و دور از دسترسی و دید دارد، دیوارهای باغ کارکردهای دیگری از جمله محافظت باغ از وزش بادهای گرم و خشک، نفوذ شن روان و نگهداری از رطوبت موجود در باغ و ایجاد سایه در باغ را نیز دارد.

از دیگر عناصر ساختاری باغ می‌توان به ابنیه مستقر در باغ اشاره کرد که به صورت بزرگوار هستند که استقرار آن‌ها به موازات طول باغ در راستای محور اصلی قرار می‌گیرند و ساختار آن‌ها منطبق بر نظام هندسی باغ است از جمله عناصر مقیاس بزرگوار می‌توان به سر در باغ و عمارت کوشک و عمارت بالا خانه اشاره کرد (شکل ۵).

شکل ۵. طرح پنج کوشک از باغ‌های گسترده ایران (نه قسمتی) (شاهچراغی، ۱۳۹۵، ۸۳)

ساختمان‌های دیگر از جمله حمام، اصطبل، انبار کارکرد خدماتی دارند و در برخی موارد تابستان نشین و زمستان نشین و محل سکونت کارکنان در پیرامون باغ به صورتی که عرصه‌ی باغ تداخل نداشته باشد قرار دارند.

کیفیت نظام معماری

باغ ایرانی دارای مرز مشخصی است و اندرون و بیرون فضا در باغ ایرانی به وسیله‌ی دیوار که نقطه عطف این تغییر است که باغ ایرانی هستی خود را از آنجا آغاز می‌کند یک سو کشیدگی محور اصلی باغ و سیستم کاشت درختان و قرار گرفتن کوشک در نقطه مرتفع باغ از نظر بینایی موجب وسعت مجازی و بی کرانگی فضای باغ ایرانی می‌شود.

از سوی دیگر پیوستگی، تداخل، تلفیق و بی مرزی فضای باغ ایرانی به واسطه‌ی رابطه‌ی هندسی، رابطه بصری، رابطه‌ی حسی اصولاً ویژگی کالبدی باغ و قرارگیری بناها در آن ایجاد می‌شود. نظام معماری چگونگی تلفیق مصنوع و طبیعت در باغ ایرانی و نیز آمیختگی نظام‌های باد شده را آشکار می‌کند و در نهایت به کالبد باغ ایرانی ویژگی‌های خاصی می‌بخشد.

از جمله: محصوریت، خلوت، وسعت مجازی، بیکرانگی، بی مرزی در عین مرزبندی پیوستگی در عین جدایی فضاها و کیفیت ویژه‌ی بصری

دلیل باز آفرینی باغ ایرانی در طراحی مجموعه فرهنگی

از یک سو باغ به عنوان یک پدیده محیطی هم مؤثر بر مردم و هم متأثر از آنان است و از سوی دیگر انسان هم نیازمند به طبیعت موجود در باغ است همچنین معلوم شده که وجود باغ در محیط زندگی بر ارتقاء بهداشت روان فردی و جمعی جامعه تأثیر می‌گذارد اما مردم جامعه نیز می‌باید از نظر فرهنگی، پذیرای حضور باغ در محیط زندگی شان و نسبت به حفظ بقاء آن نیز علاقه مند باشند (شاهچراغی، ۱۳۹۵، ۲۲۳).

آثار فرهنگی هنری هر جامعه علاوه بر آنکه نمایان گر ذهنیت، ارزش‌ها، عقاید و علایق مردم یک جامعه است، بر آنها نیز مؤثر است. به بیان ساده تر میتوان گفت آثار فرهنگی - هنری هم برآمده از فرهنگ جاری در جامعه است و هم به عنوان رسانه‌های قوی بر فرهنگ جامعه مؤثر است.

اهمیت این موضوع در عصر کنونی که آن را عصر ارتباطات و اطلاعات خوانده اند بسیار قابل تامل است همچنین در اثر کنونی ابزار بیان فرهنگ و به بیان دیگر ابزار و قالب‌های بیان آثار هنری متفاوت از گذشته است. علاوه بر ادبیات و نقاشی به عنوان قالب‌های هنری و بیانی فرهنگ، رسانه‌هایی هم چون فیلم و قالب‌های هنرهای مفهومی هم نشانگر شاخصه‌های جامعه هستند و هم به عنوان رسانه‌های قوی بر فرهنگ مردم مؤثرند و میتوانند ارزش‌هایی را ترویج دهند (شاهچراغی، ۱۳۹۵، ۲۲۳).

بنابراین در این بخش اندازه گیری میزان حضور پدیده باغ در آثار فرهنگی - هنری مؤثر میتواند بیان کننده لاکل سه موضوع باشد.

۱- میزان اهمیت و توجه مردم به باغ در محیط زندگی را نشان دهد.

۲- میزان ترویج، توجه و اهمیت به باغ در محیط زندگی را در جامعه آشکار کند.

۳- میزان اهمیت و بازیابی ارزش فرهنگ "توجه به طبیعت" در جامعه را نمایان کند (شاهچراغی، ۱۳۹۵، ۲۲۴).

جدول ۱. نمونه‌ای از مصادیق موزه

ردیف	نام مجموعه	نام معمار	توضیحات	مدارک معماری
۱	موزه لوور	لویی فیلیپ	مشهورترین و پربازدیدترین موزه جهان که بیش از ۳۵۰۰۰ اثر هنری، از دوران پیش از تاریخ تا کنون، در هشت بخش مختلف در آن نگهداری می‌شود	

				
	<p>این بنا استوانه ای است که در آن رامپی مارپیچی از زمین تا بالای عمارت ادامه می یابد و دیوار همراه با رامپ با شیبی ملایم رو به بالا ادامه می یابد</p>	فرانک لوید رایت	موزه گوگنهایم	۲
	<p>این اولین ساختمان هنرهای نمایشی است که کالاتراوا طراحی کرده است. سایت این مجموعه، ۲/۳ هکتار وسعت دارد و در کنار اقیانوس اطلس قرار گرفته است.</p>	سانتیاگو کالاتراوا	مرکز موسیقی تالار ارکستر تئریف	۳
	<p>موزه فرش، یکی از موزه های استان تهران است.</p>	عبدالعزیز فرمانفرمائیان	موزه فرش ایران	۴
	<p>این مجموعه با سبک معماری مدرن و با الهام از بادگیرهای کویر ایران طراحی شده است.</p>	کامران دیبا	موزه هنرهای معاصر تهران	۵

				
				
	این مجموعه با زیر بنای ۱۷۷۰۰ متر مربع و به سبک‌های تک و توسط رنزو پیانو و ریچارد رجزو جانفرانکو فرانکینی ساخته شده است.		باغ موزه آب قلعهک	۶
	این ساختمان با شیوه سنتی و با خلاقیت و ترکیب با معماری مدرن و بر اساس کلبه‌های معروف گزند هات سنتی کتن هاک طراحی شده اند.		موزه آب یزد	۷
	موزه آبگینه یکی از موزه‌های شهر تهران است. این بنا خانه‌ای تاریخی مربوط به دوره قاجار است و در تهران، خیابان سی تیر جای گرفته است.	-	موزه آبگینه تهران	۸

آثار هنری و حفظ آن در هر جامعه امری مهم تلقی می‌شود که امروزه در تمامی جوامع حفظ ارزش‌های یک ملیت و فرهنگ آن منطقه و همچنین انتقال آن به نسل‌های بعدی حائز اهمیت می‌باشد. لذا جهت انجام این امر و حفظ و نگهداری آثار هنری و میراث اجدادی و حتی انتقال آن به افراد جامعه بسترهایی باید فراهم گردد که مناسب این کار باشند و افراد را در حفظ و نگهداری و اشاعه ی این امر جذب نمایند که این هدف در قالب طراحی موزه جامعه ی عمل می‌پوشد. برای نیل به این هدف و مطالعه منابع مختلف اعم از خارجی و داخلی و دستاوردهای محققان و فعالین داخلی و خارجی در این حوزه و نتایج پژوهش آن‌ها پرداخته شده است که به صورت جدول (۲) ارائه می‌گردد.

جدول ۲. پیشینه پژوهش

نویسنده	سال	نتیجه پژوهش
خانی زاد	۱۳۹۳	این کتاب به بیان تاریخچه مختصری از شکل گیری بناهای فرهنگی پرداخته و پس از تعریف انگیزه‌ها و نیاز هایی که به تدریج احساس شد و به تکامل این تیپ از ساختمان‌ها انجامید، اصول و ضوابط طراحی کاربری‌های رایج در آن‌ها را شرح داده است و در فصل بررسی موردی، تعدادی از نمونه‌های ممتاز و قابل توجه ساخته شده است را مورد بررسی قرار داده است.
گران‌ت دلیویرید	۱۳۹۰	این کتاب روش‌های سنتی و غیر سنتی تبدیل مفاهیم به سازماندهی فضایی و جزئی را مشخص می‌کند و حاوی مطالبی در مورد تکنیک‌های متفاوت بصری تصاویر الهام بخش از طبیعت در مورد تکنیک‌های متفاوت بصری تصاویر الهام بخش از طبیعت برای توسعه فرم‌های طبیعت گرایانه و نمونه هایی از طراحی بی قاعده به عنوان انگیزه نوآوری است.

مقررات ملی ساختمان (مبحث نهم)	۱۳۹۲	هدف از این مبحث ارائه حداقل ضوابط و مقرراتی است که با رعایت آن‌ها شرایط ایمنی، قابلیت بهره برداری و پایداری ساختمان‌های بتنی فراهم شود
مقررات ملی ساختمان (مبحث نوزدهم)	۱۳۹۲	مبحث حاضر از مقررات ملی ساختمان ضوابط طرح، محاسبه و اجرای عایق کاری حرارتی پوسته‌های خارجی، سیستم‌های تاسیسات گرمایی، سرمایی، تهویه، تهویه مطبوع، تأمین آب گرم مصرفی و الزامات طراحی سیستم روشنایی در ساختمان‌ها را تعیین می‌کند.
پارادایم‌های پردیس	۱۳۹۵	در این کتاب کلیه نظام‌های کالبدی باغ‌های ایرانی، نظام‌های معنایی باغ ایرانی مورد بررسی قرار گرفته است. همچنین بررسی باغ‌های ایرانی در ادوار تاریخی از نظر طراحی، قرارگیری کوشک‌ها و تأثیر اقلیم در طراحی و ساخت بناها و کوشک‌های باغ ایرانی پرداخته شده است.
طالبیان، آتشی و نبی زاده	۱۳۹۵	در این کتاب به بررسی اجمالی نقش و جایگاه کنونی معماری موزه‌ها، دسته بندی موزه‌ها و زیبایی شناسی فرم و پیچیدگی عملکرد در طراحی موزه پرداخته شده است. برای بررسی فرمال موزه‌ها به تعداد پروژه موزه معرفی شده و راهنمای مناسبی جهت است. تاریخچه، پیچیدگی‌ها عملکرد و تغییرات دیدگاه‌ها در خصوص طراحی موزه می‌باشد.
محمدی و ایت الهی	۱۳۹۳	در این مقاله به بررسی روابط بین کیفیت‌های فضایی و مفاهیم اجتماعی از جمله اجتماع پذیری در معماری و طراحی شهری و به کارگیری آنها در طراحی بناهای فرهنگی پرداخته شده است. و نتایج پژوهش حاضر حاکی از وجود رابطه مستقیم بین میزان اجتماع پذیری و مولفه‌های کالبدی و فعالیتی محیط ساخته شده است.
مرادیلر	۱۳۹۶	در این مقاله میتوان نتیجه گرفت که مهمترین عنصر باغ‌های ایرانی کوشک‌ها هستند. و نوع طراحی و محل قرارگیری کوشک‌ها و همچنین نوع فرم بناها و همچنین تعداد طبقات و چندین پارامتر دیگر در ادوار تاریخی نسبت به موقعیت مکان. اقلیم منطقه، حکومت هر دوره و نیازهای مردم و حتی بینش افراد دارای تغییرات بوده است.

روش تحقیق

روش تحقیق این پژوهش، بنا به ماهیت، موضوع و اهدافی که برای آن پیش‌بینی شده است از نوع توصیفی-تحلیلی و در زمره تحقیقات کاربردی است. ابتدا جهت شناسایی عوامل موثر در طراحی و ساخت بناهای موزه‌ها و مراکز هنری، و بررسی راهکارهای موثر در جهت تحقق این امر در ساختمان موزه‌ها، و همچنین آگاهی از تجارب پیشین، از طریق مطالعات موردی در این زمینه در سطح ملی و بین‌المللی، از مطالعات کتابخانه‌ای، اسنادی و میدانی استفاده می‌گردد. اطلاعات مورد نیاز در این بخش با مراجعه به کتاب‌ها، مقالات و آرشیو دستگاه‌های مرتبط، جستجوهای اینترنتی و ... جمع‌آوری شد. تجزیه و تحلیل اطلاعات در مرحله اول، از طریق مطالعه منابع کتابخانه‌ای و بررسی اسنادی، و همچنین مطالعه مصادیق موجود انجام می‌شود.

شناخت بستر طراحی

تبریز مرکز استان آذربایجان شرقی و در ۶۳۵ کیلومتری غرب تهران و ۱۳۵ کیلومتری جلفا و ۵۰ کیلومتری شمال غربی کوه‌های سهند قرار گرفته است. مساحت آن ۹۸۷۰ هکتار و مساحت کل شهرستان تبریز ۱۱۸۰/۱۲ کیلومتر مربع می‌باشد این شهر از شمال به شهرستان مرند و اهر از جنوب به شهرستان مراغه و هشتروند از مشرق به شهرستان بستان‌آباد سراب و میانه از مغرب به جلگه رسوبی همواری با شیب متوسط به دریاچه ارومیه و استان آذربایجان غربی محدود می‌باشد تبریز در ۳۸ درجه و ۱۵ دقیقه عرض شمالی و ۴۶ درجه و ۲۲ دقیقه طول شرقی از نصف‌النهار گرینویچ واقع شده و هم چنین با حد متوسط ارتفاع ۱۳۵۱ متری از سطح دریا قرار دارد (شکل ۶).

شکل ۶. موقعیت جغرافیایی شهر تبریز

نقاط تاریخی و دیدنی شامل مسجد کبود یا گوی مسجد (متعلق به نیمه دوم قرن نهم هجری)، ارک علیشاه (یکی از ابنیه کهن و عظیم تبریز و در زمره شاهکارهای معماری اسلامی مربوط به دوره ایلخانی)، مسجد جامع تبریز یا مسجد جمعه، بقعه و مسجد سید حمزه، مقبره الشعرا (مدفن شعرا، فقها و عرفای بسیاری از جمله اسدی طوسی، خاقانی، شروانی، ظهیر فارابی، قطران تبریزی، همام تبریزی، سلمان ساوجی، قطب الدین شیرازی و استاد و شاعر بزرگ شهریار)، ربع رشیدی، بازار تبریز (یکی از زیباترین و بزرگترین مجموعه بازارهای ایران، بقعه صاحب الامر و مدرسه اکبریه، بقعه سید ابراهیم (در خیابان شمس تبریزی و در محله دوه چی)، آرامگاه دو کمال (مدفن کمال الدین مسعود خجندی از شعرای معروف قرن هشتم و نهم هجری و کمال الدین بهزاد معروفترین نقاش مینیاتورست قرن دهم هجری)، ایل گلی یا شاهگلی (تفرجگاهی در جنوب شرقی تبریز)، موزه آذربایجان، کلیساهای تبریز (شامل کلیسای آودنیتستها، سه کلیسای ارامنه گریگوری، کلیسای پروتستانها و کلیسای کاتولیکها)، مسجد مقبره، برج خلعت پوشان، مقبره قطب راوندی در خسروشاه، مسجد جامع خسروشاه می باشد.

بناهای سنتی در اقلیم سرد مانند نواحی مرکزی فلات ایران دارای حیاط مرکزی بوده و سایر قسمت ها دورتادور این حیاط چیده می شوند . اتاق های واقع در سمت شمال حیاط بزرگتر از سایر قسمت ها و تالار یا اتاق اصلی نشیمن خانه نیز در این سمت حیاط واقع شده است تا از تابش مستقیم و حرارت آفتاب در فصل سرد زمستان استفاده کنند . جبهه جنوبی ساختمان به دلیل کوتاه و معتدل بودن فصل تابستان کمتر به کار گرفته می شود . لذا اتاق های جنوبی و اتاق های شرقی و غربی - در صورت وجود - به عنوان انباری یا فضاهای خدماتی همچون اتاق خدمه یا سرویس های بهداشتی کاربرد دارند . برخلاف مناطق معتدل و مرطوب سواحل جنوبی دریای خزر ، خانه های این مناطق ، اغلب دارای زیر زمینی با سقف کوتاه در پائین زمستان نشین هستند که به علت خنکی هوای آن ، در تابستان برای سکونت و آسایش ساکنان خانه به کار می رود.

سایت اصلی

باد مطلوب

صدای مزاحم

باد سرد و مزاحم

نور مزاحم

نور مطلوب

شکل ۷. جهت باد در سایت

نتیجه گیری

هنرفرش در ایران دارای سابقه کهن و درخشانی است. از آنجا که غنا و عمق هر فرهنگی تا حد زیادی بسته به قدمت آن فرهنگ می باشد، فرهنگ و هنر ایرانی با سابقه طولانی و در مواجهه با تنگنایهای گوناگون آبدیده شده و استحکام لازم را بدست آورده است و در عین حال محصول گذر تاریخ و کار گروهی و نتیجه کوشش های قومی در طی دوران های متوالی بوده است. با این که ایران در ادوار مختلف دارای فرهنگ و هنر قوی و پر باری بوده است؛ متأسفانه در چندین سال اخیر توجه به هنرها و تاریخ گذشته که بیانگر هویت و تمدن ماست کم رنگ تر شده است.

معماری با ایجاد بسترهای مناسب جهت آموزش و تعاملات فرهنگی میتواند فضاهایی برای گردآوری هنر ناب این مرز و بوم کمک شایانی بنماید. و طراحی و ایجاد مراکز هایی مانند موزه ها با رویکردهای فرهنگی و هنری این زمینه را تجلی می بخشد. از سوی دیگر فضای موزه بخش مهمی در این مجموعه به شمار می رود که خصوصیات آن بر مجموعه تأثیر می گذارد. تجربه فرد از فضای سه بعدی نمایشگاه نتیجه یک ادراک سریع است. این ادراک در محیطی با ساختار روشن، آسان تر و با خستگی کمتر به دست می آید تا در فضایی که ترکیب ضعیف و ناخوانی دارد. نمایشگاه نوع خاصی از فضا است که در آن علاوه بر رابطه انسان، فضا یک رابطه پیچیده بین فضا و شی وجود دارد. معماری را می توان تا حد امکان با اشیاء تطبیق داد، ولی در قسمت های قابل انعطاف، این امر فقط از طریق تزئینات و تمهیدات عملی است.

ایده و کانسپت طراحی حجم موزه؛ الهام گرفته از اشکال هندسی فرش ایرانی و همچنین باغ ایرانی که دارای اشکال چهار گوش و مربع و مستطیل های منظم و متقارن هستند می باشد. که با فرم خاص و قرارگیری این اشکال بر روی هم به صورت لایه ای و ایجاد خطوط خاص با استفاده از معماری ایرانی و الگوهای معماری ایرانی ایجاد شده است همچنین در ورودی ها و ضلع های اصلی بنا با هدف ایجاد حس دعوت کنندگی به داخل بنا و ایجاد سیالیت و تلطیف در شکل حجم به شکل اصلی ساختمان دست پیدا نموده ایم.

بعد از بدست آوردن حجم کلی برای ایجاد طراحی نمای خارجی بنای مجموعه از عناصر ایرانی و همچنین المان های معماری ایرانی که مجموعه ای از پنجره ها با شیشه های رنگی با هندسه خاص و مصالح بوم آورد که از الگوهای اصلی و سمبولیک معماری ایرانی می باشند به صورت تکرار شوندگی استفاده شده است. که هماهنگی و هارمونی خاصی به خود ساختمان بخشیده است.

و همچنین برای طراحی و ایجاد محوطه ی مجموعه موزه و طراحی سایت پلان آن از الگوی باغ های ایرانی که تداعی کننده بهشت برای ایرانیان است الهام گرفته شده است؛ که شامل محل قرارگیری کوشک به عنوان عنصر اصلی باغ ایرانی و استفاده از محورهای اصلی باغ به صورت الگوی جامع باغ ایرانی، نظام کاشت به صورت درختکاری و کاشت گل ها و گیاهان و نظام آب به صورت ایجاد آب نماها و جوی های آب در محوطه می باشند؛ مورد استفاده قرار گرفته شده است.

منابع

- پیرنیا، محمدکرم، باغ های ایرانی - تدوین فرهاد اونیاء، مجله آبادی، سال چهارم شماره ۱۵۵، ۱۳۵۸.
- خانی زاد، شهریار، ۱۳۹۳، طراحی فضاهای فرهنگی در ایران و جهان، انتشارات هنر معماری قرن.
- دانشدوست، یعقوب، باغ ایرانی (سخنرانی در دانشکده معماری دانشگاه ملی ایران)، فصلنامه اثر، شماره ۱۸-۱۹، ۱۳۶۳.
- دیبا، داراب و انصاری، مجتبی، باغ ایرانی، مجموعه مقالات نخستین کنگره تاریخ معماری و شهرسازی ایران، ۱۳۷۴.
- شاهچراغی، آزاده، ۱۳۹۵، پارادایم های پردیس، درآمدی بر بازشناسی و باز آفرینی باغ ایرانی، تهران، جهاد دانشگاهی.
- صادق پور فیروزآبادی، ابوالفضل، خلیل زاده مقدم. مریم، زبان مشترک در معماری و موسیقی بررسی آن در هنرهای ایرانی، مجله کتاب ماه هنر، شماره ۱۶۲، ۱۳۹۰، ۱۰۶-۱۱۰.
- طالبیان، نیما، آتشی، مهدی، نبی زاده، سیما. (۱۳۹۵). مجموعه کتب عملکردهای معماری کتاب پنجم.

گرانث دیلیو. رید، ۱۳۹۰، از مفهوم تا فرم در طراحی منظر، ترجمه محسن فیضی و مهدی خاک زند.

محمدی. محمد، ایت الهی. محمدحسین. (۱۳۹۳). عوامل موثر در ارتقای اجتماع پذیری بناهای فرهنگی. (بررسی موردی: فرهنگسرای فرشچیان اصفهان، کنفرانس معماری و محیط

مرادیلر، وحید، روند تحول معماری کوشک در باغ‌های ایرانی. دومین همایش بین المللی ایده‌های نوین در معماری و شهرسازی جغرافیا و محیط زیست پایدار مشهد، ۱۳۹۶.

مقررات ملی ساختمان، ۱۳۹۲، صرفه جویی در مصرف انرژی. (مبحث نوزدهم).

مقررات ملی ساختمان، ۱۳۹۲، طرح و اجرای ساختمان‌های بتن آرمه. (مبحث نهم).

میرفندرسکی، محمد امین، باغ ایرانی چیست؟ باغ ایرانی در کجاست؟ - خلاصه مقالات نخستین همایش باغ ایرانی - سازمان میراث فرهنگی و گردشگری کشور، ۱۳۸۰.

Designing an Azarbaijan's Carpet Museum Using Persian Garden Patterns

Yeganeh Dadgar

Architecture Department, Faculty of Art and
Architecture, Islamic Azad University Shabestar
Branch, Shabestar, Iran

Amir Haghjou

Architecture Department, Faculty of Art and
Architecture, Islamic Azad University Shabestar
Branch, Shabestar, Iran

Abstract

This study was chiefly aimed to recognize and regenerate Azarbaijan's art of carpet within Iranian society by establishing an environment for the social activities of various groups based on Azarbaijan's cultural and artistic activities, in the city of Tabriz, Iran. This goal is met by providing appropriate physical spaces using existing Iranian architectural patterns and also by establishing spaces like Persian Gardens, which have throughout history associated with the patterns of the Paradise. On the other hand, man has always been familiar with art, culture, nature and his surrounding environment, and this has been noted over the course of history. Man has always sought to preserve the existing art, which indicates his past culture, civilization and history, while seeking to spread these components throughout his life. Meantime, museums have been vitally recreating environments for meeting social needs and expanding the artistic cultures of other societies and making them known to people in those societies. These environments have also served to meet the above goals in society and enable users to work and involve in these activities. After field and library data were analyzed, design software was used to present the findings in the form of a model to meet the needs and identify the art of carpet and its significance to people in society and other societies within an architectural plan.

Keywords: Carpet museum, Persian gardens, Iranian architectural patterns, Carpet art